

ลงโทษ นร. - นศ. เจตนาเพื่อแก้ไขความประพฤติ

โดย... ลุงเป็นธรรม

สายด่วนศาลปกครอง 1355

ส่วนที่ 1 ครู/สถาบันการศึกษา : กับบทบาทในโลกยุคใหม่

ณวันนี้โรงเรียนและสถานศึกษาต่าง ๆ ที่ต้องเลื่อนการเปิดภาคเรียนตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ก็ได้เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ที่ผ่านมา และเพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจว่าบุตรหลานจะปลอดภัยจากการกลับมาระบาดของโรคดังกล่าวอีก หลายโรงเรียนจึงได้เตรียมพร้อมทั้งในเรื่องของการจัดสถานที่ การแบ่งนักเรียนเข้าเรียนในแต่ละห้อง การสลับกันเรียนของแต่ละชั้นในแต่ละวัน เป็นต้น แต่ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ล้วนต้องอยู่ภายใต้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) ทั้งสิ้น

ปัจจุบันเนื้อหาการเรียนการสอนมีความซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น เนื่องจากโลกยุคใหม่ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและเกิดขึ้นได้กับทุกคน และแม้หน้าที่ของครูในทุกยุคสมัยคือ การสอนให้ความรู้ควบคู่กับการเป็นแบบอย่างที่ดี แต่เมื่อบริบทของสังคมเปลี่ยนแปลงไป การจัดการสอนของครูจึงควรสอดคล้องกับสภาพสังคมให้มากที่สุด ยุคนี้...ครูต้องเปลี่ยนมาสอนให้นักเรียนค้นหาความสามารถของตัวเอง คิดเป็นทำเป็น มีวิจารณญาณของตนเอง ครูจะต้องสอนวิธีหาความรู้อันมากมายที่ไม่อาจสอนได้หมดในโลกยุคดิจิทัล ตลอดจนบทบาทการเป็นที่ปรึกษาให้แก่นักเรียน

บทบาทของครูจึงไม่ใช่การถ่ายทอดความรู้แต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป !!

ครั้นที่ลุงเป็นธรรมเกริ่นมาชั้ยาวเกี่ยวกับบทบาทของครู ก็เพราะอุทาหรณ์ที่นำมาเสนอในวันนี้เป็นกรณีพิพาทระหว่างผู้บริหารสถาบันศึกษากับนักเรียนในประเด็นบทบาทเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียน โดยเป็นกรณีที่ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มีคำสั่งให้นักเรียนประจำของโรงเรียน ซึ่งประพฤติผิดระเบียบหอพักเนื่องจากดื่มสุราในห้องพัก พ้นจากสถานภาพการเป็นนักเรียนหอพัก (นักเรียนประจำ) แต่นักเรียนไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษดังกล่าว เพราะเมื่อตนถูกลงโทษให้ออกจากหอพักก็ต้องออกจากโรงเรียนด้วย เนื่องจากตนเป็นนักเรียนต่างจังหวัดจึงต้องเป็นนักเรียนประจำและพักที่หอพักของโรงเรียนเท่านั้น เมื่อถูกลงโทษให้ออกจากหอพักก็เท่ากับขาดคุณสมบัติการเป็นนักเรียนและต้องพ้นจากสถานภาพการเป็นนักเรียนของโรงเรียนด้วย

รายละเอียดของคดีนี้จะเป็นอย่างไร...และเรื่องจะคลี่คลายไปทางไหน เชิญติดตามครับ

เรื่องนี้มูลคดีเกิดจาก ... ขณะที่นายเอ (ผู้ฟ้องคดี) เป็นนักเรียนประจำหอพักในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดระเบียบหอพักเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับเพื่อนอีก 5 คน ดื่มสุราในห้องพัก ผู้อำนวยการโรงเรียน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) จึงมีหนังสือเชิญผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีไปพบและแจ้งให้ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดระเบียบโรงเรียนว่าด้วยการอยู่ประจำของนักเรียน จึงถูกลงโทษให้ออกจากหอพักของโรงเรียน

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวและต่อมาได้รับแจ้งผลอุทธรณ์โดยยื่นยันการลงโทษตามเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากระเบียบกระทรวงศึกษา ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดโทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำผิดไว้ 4 สถานเท่านั้น คือ 1. ว่ากล่าวตักเตือน 2. ทำทัณฑ์บน 3. ตัดคะแนนความประพฤติ และ 4. ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม คำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากหอพักจึงเป็นการลงโทษที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องโดยขอให้ศาลปกครองเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ส่วนที่ 2 ลงโทษ นร. - นส. เจตนาเพื่อแก้ไขความประพฤติ

คดีนี้จึงมีประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนได้มีคำสั่งลงโทษให้นายเอพ้นสภาพจากการเป็นนักเรียนหอพัก (นักเรียนประจำ) ของโรงเรียน เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าร่วมกับพวกดื่มสุราในหอพักของโรงเรียน ในเวลาประมาณ 23 นาฬิกา โดยครูประจำหอพักเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์ แม้หากเป็นความจริงดังที่ถูกกล่าวหา กรณีจะถือเป็นความผิดฐานดื่มสุรา ของมีนเมา หรือมีสุราไว้ในครอบครอง ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนระเบียบโรงเรียน ว่าด้วยการอยู่ประจำของนักเรียน แต่เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีเคยกระทำความผิดฐานดังกล่าวมาก่อน กรณีจึงเป็นการกระทำความผิดฐานดื่มสุราครั้งแรก ซึ่งควรถูกลงโทษตัดคะแนน 30 คะแนน และเชิญผู้ปกครองมาพบ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะเคยกระทำความผิดระเบียบโรงเรียนมาแล้ว เช่น ในเรื่องชวยผม ดิ้นสาย นำกระทะไฟฟ้ามารประกอบอาหารบนหอพัก โดยผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีได้ทำทัณฑ์บนไว้แล้วก็ตาม กรณีก็ถือเป็นการกระทำความผิดฐานความผิด ต่างกรรมต่างวาระกันกับการกระทำความผิดในคดีนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงไม่อาจอ้างการที่ผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีได้ทำทัณฑ์บนไว้แล้วสำหรับการกระทำความผิดระเบียบในครั้งก่อนดังกล่าวมารวมพิจารณาเป็นเหตุในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักเรียนประจำหอพักของโรงเรียนได้

โดยที่การลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดฐานดื่มสุรา ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดมาตรการลงโทษ คือ การตัดคะแนนความประพฤติ และการสะสมคะแนนความผิด ตลอดจนการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อหาทางแก้ไข โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอนและเพื่อเจตนาที่จะแก่นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไปเป็นสำคัญ อีกทั้ง ระเบียบดังกล่าวยังได้กำหนดให้การเป็นนักเรียนหอพักโรงเรียนสิ้นสุดลงเพียงกรณีเดียว คือ เมื่อนักเรียนสิ้นสภาพการเป็นนักเรียนของโรงเรียนเท่านั้น หาได้ให้อำนาจผู้อำนวยการโรงเรียนออกคำสั่งให้นักเรียนที่ยังมีสภาพเป็นนักเรียนของโรงเรียน และเป็นนักเรียนประจำหอพักโรงเรียนให้พ้นจากความเป็นนักเรียนประจำหอพักได้แต่อย่างใด

นอกจากนี้ การลงโทษนักเรียนยังต้องอยู่ภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดโทษสูงสุดที่จะลงแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดได้ คือ ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งนี้ ระเบียบโรงเรียน ว่าด้วยการอยู่ประจำของนักเรียนดังกล่าวได้กำหนดการลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิดข้อบังคับหอพักด้วยการให้ทำกิจกรรม โดยกำหนดคำว่า “ การทำกิจกรรม” หมายความว่า การให้นักเรียนหอพักที่กระทำความผิด ทำกิจกรรมเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองหรือต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการดังกล่าว

ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสถานภาพการเป็นนักเรียนหอพักจึงเป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจและไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่พิพาท

(รายละเอียดอ่านได้ในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1606/2559 และสามารถสืบค้นบทความย้อนหลังได้ที่ www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยุทธศาสตร์จากคดีปกครอง)

คดีนี้...จึงเป็นแนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาลงโทษนักเรียนและนักศึกษาที่กระทำความผิดระเบียบ ซึ่งต้องอยู่ภายใต้บังคับของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ซึ่งกำหนดโทษสูงสุดที่จะลงแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดได้ คือ ทำกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งนี้ เนื่องเพราะการลงโทษนักเรียนและนักศึกษานั้น มีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน แก่นิสัยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนให้รู้สำนึกในความผิดและปรับปรุงแก้ไขตนเองให้กลับมาประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป การพิจารณาโทษจึงต้องกระทำภายในขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั่นเองครับ

ส่วนที่ 3 กฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548

ข้อ 4 กำหนดว่า ในระเบียบนี้ “กระทำความผิด” หมายความว่า การที่นักเรียนหรือนักศึกษาประพฤติฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา หรือของกระทรวงศึกษาธิการ หรือกฎกระทรวงว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา “การลงโทษ” หมายความว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด โดยมีความมุ่งหมายเพื่อการอบรมสั่งสอน

ข้อ 5 กำหนดว่า โทษที่จะลงโทษแก่นักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิด มี 4 สถาน ดังนี้ (1) ว่ากล่าวตักเตือน (2) ทำทัณฑ์บน (3) ตัดคะแนนความประพฤติ (4) ทำกิจกรรมเพื่อให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ข้อ 6 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ห้ามลงโทษนักเรียนและนักศึกษาด้วยวิธีรุนแรง หรือแบบกลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ หรือด้วยความพยาบาท โดยให้คำนึงถึงอายุของนักเรียนหรือนักศึกษา และความร้ายแรงของพฤติการณ์ประกอบการลงโทษด้วย

วรรคสอง กำหนดว่า การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้ขึ้นไปเพื่อเจตนาที่จะแก่น้ำสยและความประพฤติไม่ดีของนักเรียนหรือนักศึกษาให้รู้สำนึกในความผิด และกลับประพฤติตนในทางที่ดีต่อไป
